

مشرق و مغرب

محل مطبعه و اداره :

جفال اوغلنده امنيت

صندوغی جوارنده

شنکول يقوشنده

۲۲ نومرو

اضطار :

مشکله موافق آثار

جدیده مع الممنونیه

قبول اولنور

درج ایدله یین آثار اعاده اولنماز

دینه ، فلسفه ، علوم ، حقوق ، ادبیات تاریخ ، سیاست ، احوال و مشوره اسلامیه در بحث ایمر و هفته ده بر نشر اولنور

آبونه بدلی

صاحب و مؤسسلری :

در سعادتده نسخه سی ۵۰ تپاره در

ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب

تاریخ تأسیسی

قیرله دن مقوا بورو ایله کوندربلیرسه سنوی

۲۰ غروش فضله آلنیر

۱۰ تموز ۳۲۴

سنه لکی	التی آیلانی	غروش
ممالک عثمانیه ایچون	۶۵	۳۵
روسیه	۶۵	۳۵
سائر ممالک اجنبیه	۱۷	۹

بشنجی جلاله

۱۴ ذی الحجه پنجشنبه ۳۲۵ کانون اول ۳۲۶

عدد : ۱۱۹

اقوام اسلامیه ده انتباه فکری

انقلاب عثمانی، یالکیز تورک‌لرک دکل، بتون اقوام اسلامیه‌ک انتباهنی موجب اولدی. چرکس قارداشلر منکرده غفلت او یقوسندن باش قالدیره رق چالیشمه باغلاقلرینه آتیده کی نطق دلالت ایدیور:

چرکس تعاون جمعیتی اعضاسندن سلیمان بک افندی طرفندن ایراد بیورولوب صراط مستقیمه درج اولنق اوزره اداره خانه منزه کوندربلن بو نطق، شو اعتبار ایله حائز اهمیت در. بناء علیه چرکس قارداشلر منی تبرک ایدر و تعالی اسلام و عثمانی یولنده کی تشبیلرینک منتج موفقیت اولسنی جناب حقندن تمینی ایدرز.

افندیلر.

تیناً و تبرکاً بوکون رسم کشادی اجرا فلان بوشعبه اعاده حریتده استانبولده کشاد ایدلمش اولان چرکس تعاون جمعیتک آطه بازاری شعبه سیدر. اوجعیت حکومت سنیه جه مصدق تعلیماتنه سنده کوسترلر دیک اوزره چرکسلر آره سنده وظائف دینی، مکارم اخلاق، قواعد مشروعه مشروطه و مدنییه تهیم و تعلیم، مناسبات تجاریه، صناعیه و زراعییه تأسیس و ترقی ایتیره رک منافع مادیه و منوییه استحصال ایتک، چرکسلرک ماضی و حالده کی افعال و احوالی، محیطی، تاریخی، لسانی، مبحث تواریخ بشریه سنی، عادات و اخلاق سالفه لرینی میدانه چیقاره جق و چرکسلرک عادات قدیمه لرندن اولان سلاحشورلقلرینی بر درجه ده ایلرویه کوتوره جکدر.

مهاجرت و لسانجه مغایرت حسیه لسان عثمانی بی بلیمان و یتیم و بیکیس و شوراده بوراده غریب قالان چرکس چو جقلرینی ده کوزده ده رک لسان عثمانی تعلیم و بونک ایچون ایجاب ایدن یرلرده مکتبلر تأسیس ایتک اقدام آمال خیر خواهانه لرنددر.

اشته افندیلر! بوضورتله تشریفکزدن طولای اقتخار ایدن شو شعبه انتباه آور النده کی پروگرام موجبجه بوکی امور خبریه نک چارلرینی بولمغه چالیشه جقدر.

چرکسلر نامه اولان بو تشبیدن هیچ بر وقت شیرازه وحدت عثمانیدن افراق کی بر معنا استخراج اولنه مز.

چرکسلر حین مهاجرتلرنده بوملت معظمه عثمانیدن کورمش اولدقلری قارده شقلری، بی نهایه انسانیتلری اونو تاملردر. کذلک چرکسلرده بوکا مقابل وقایع سالفه ده سلاحنه زق و اوملت نجیه ایله متحداً طاورانهرق عمومک السنه ستایشنده بولمغه لایق یارارلقلر کوستر. مشلردر که بونی ده اوملت محترمه اونو تاملردر.

بو اخوت متقابله بدایتدن نهایتیه قدر بویه جریان ایده گلش، هیچ بر وقته مجرای صفوتی شایر ماملردر.

ناصل شایر سین که بو اخوت حقیقیه؛ دست ازل ایله باغلامش، اوزرینه ده مهربانیت اورملردر. بناء علیه بونک اطرافنده او یله بر واهمه هیچ بر وقته پرواز ایده مز.

واقعا چرکس قومی دنیاده الک زیاده ضایعانه اوغرایان اقوامدن بریدر.

بونک اسباب عدیده سی واردر: از جمله روسیه دولتیله قافقاسیه ده

خلعلرینی توصیه ایدیور بونک بر کیمسه نک پاوجارینی چیقارمق قدر قولای بر شی. اوله جغنی سویله یورمش!

جمال الدین طرفندن دوستلرندن (اسمسنز) برینه یازدینی تاریخسز بر مکتوبدن چیقاریلان بو خلاصه تاریخ بیداری ایرانیا نک (۱۰۷ - ۱۰۸ نجی صحیفه سنده) ن عیناً آلمشدر. بو مکتوب اصلاً فارسی در، ترجمه سی بوجه آتیدر:

«بو مکتوبی، محبوس اولدیم جته، دوستلرمی کورمکدن محروم بولوندم، نه حیاتم ونه دنه نجاتم ایچون بر امید بسله مه یرک، نه اسارتدن متأثر ونه ده اولدور یله جکمدن اندیشه نک اولمادیم حالده، عزیز دوستمه یازیورم: عادتا اسارتدن سوینیورم، اولومی بکله یورم. زیرا بنم جسم بندن قور تولق ایچوندر، ملنمک حیاتی ایچون قوربان اوله جفم یالکیز شوکا کدر ایدیورم که اکیکم ییجه جک قدر یاشایمدم. و آرزو ایتدیمک هدفه تماماً یتیشه مدم... تیغ ظلم بکا شرق ملتیرینک انتباهنی کوسترمکه مساعده ایتیه جک، دست جهالت بکاشرق ملتیرینک بوغازلرینی یرتارجه سنه حریت! دیه باغردقلرینی ایشیتدیرمیه جک... کندی دوشونجه لریمک تخمینی. افکارملنک قابلیت طوبراغنه که بیلسه یدم!..»

نه اولوردی که بو قائده لی و ثمره دار تخمار سلطنتک چوراق و باطاق طوبراغنده غیب اولمایه یدی!.. بو طوبراقده اکیکرم بویومدی؛ بو نانکور زمینه نه لر دیکدی ایسه هم هپسی محو اولدی کیتدی! بو مدت ظرفده، خیر خوانه نصیحتلرمدن هیچ بریسی، شرق حکمدارلرینک قولاقلرینه کیرمه دی، جهالت و خودکامقلری اونلری سوزلرمی قبولدن منع ایتدی؛ عجمستاندن امبدلرم واردی لکن مساعیمک ثمره سی اوله رق علنی جلادی کوردم! بر چوق وعد و تهدیدلرله بی تورکیایه دعوت ایتدیلر، بی بویه جه محبسه طيقوب بو زنجیرله قویدیلر. لکن هیچ بر دفعه دوشونمیدیلر که خبرجینی محو ایتک خبری محو ایتک دیمک دکلدر؛ دوشونمیدیلر که ورقة زمان کله حتی حفظ ایدر!.. هر حالده، محترم دوستم، بو مکتوبی عزیز عجم دوستلرمه اونلرک پروانسه کوندیریورم؛ بو خبری کندیلرینه عیناً نقل ایده سین: — سز لکه عجمستانک کاله کلر ر محصولیسکیز. سز لکه عجملرک انتباهی ایچون، کال غیرته قوشاقلرکزی صیقیدیکز. نه حبس اولمقدن، نه بوغازلامقدن قورقما یک! عجمستانک جهالتیه مایوس اولما یک! سلطانتک اجرات وحشیانه سندن اورکه یک! صوک درجه سرعت وشدتله، بویوک بر غیرت و همتله چالیشک چابالایک! طبیعت رفیقکیز، خالق طبیعت معینکیز در!

سیل تجدد سرعتله شرقه دوغرو اقوب کلور! بنای استبداد یقیقه جق بر حالده صارصیلوب دورویور!.. اونک شخصی وکیللرینی طوتوب آتمغه دکل، بنای کورکندن یقیقه چالیشک! ایران ایله سعادت بیننده کی مانعه لرده قوللانیلرلری دکل، اصل مانعه لرک کندیلرینی محوه چالیشک! یالکیز اونلرک کندیکزی صاقینمغه چالیشیر سه کز، فنا مانعه لر آرقه سندن باشقلرینی ده کتیرر. بو مانعه لری یرندن اویناتوب آتمغه چالیشک، سائر ملتله اولان دوستقلرکزه اونلر انکل اولورلر!..

واقع اولان محاربات مدیده ده و اونک نتایج طبیعی سندن اولان مهاجرته کی ضایعات بی نهایت در .

شونی بالخاصه تکریم الیه یاد ایدرزکه عبدالمجید خان مرحوم مهاجرت عمر می دهده مهاجرینه یک شفقت پرورانه حمایه قبولی آچشدی لکن اونی تعقیب ایدن حکومتک زمام اداره سنی یداستقلالنه کچیرمش اولان فؤاد و عالی پاشا او قبولی سدد و بند ایتدیلر . او خاقان ذیشانک حدود شرعیه سنی طاشمش اولان اسارتک منعی حقنده کی فرمان هایوتی آقاقر التنه آلدیلر ، اونک خلافتی ترویج ایلدیلر ، علمای مهاجرینک بوباده رسماً وقوعبولان شکایاتی دیکلمدیلر . متعده امضالار التنه مکرراً غزته لره یازدیغمز فریاد نامه لری نظر اعتباره آلدیلر ، حتی اعظم ادبای عثمانیه دن ضیا یاشا مرحومک ظفر نامه شرحنده کی ردیات تقیحاتنه کوزلرینی یومدیلر ، قولاقلرینی طیقادیلر . بناءً علیه بوباده کی بوتون مسئولیت مادیه و معنویه اوان مشروطیته کلاجه یه قدر متسلسلاً اورجال استبداده عائددر . زیرا بوکی امورک حل و تسویه سی حکومته عائد وظائفنددر . نته کیم ایوم حکومت مشروطه من و قوعبولان مراجعتمز اوزرینه درحال اسارتی صورت قطیعه ده منع ایلمشدر ،

برده چرکسارک روم ایاندن چیقارلسی مسئله سی وارددرکه بونک حقیقتی ده بتون وضوحیه شیمدی تظاهر ایتمشدر . بو قوم جنکاور روم ایلنده شیمدی موجود اولان اشقیبا چته لرینه میدان جولان براقق ایچون اورادن اخراج ایدلمشدر . چونکه کپک ایی کلاشلمش ایدی که کرک عساکر اعدایه و کرک انسانلری ، اطفال و نسائی صمانقلرده احراق ایدن اشقیایه قارشو کوستردکاری قوه شیدده . مقاومتکاری اوراده موجود اولدوچه ، بو شیمدیکی جریانلره ، جولانلره قولای قولای امکان بولنه میه جقدی ؛ بناءً علیه او اخراج معامله سی مغایر نزاهت هر هانکی برسببه استناد ایتدیرلمش ایسه هیچ شبهه یوقدرکه باطلدر ، مخالف حقیقتدر .

شایان اسفندرکه : چرکسار علوم و معارف و صنایع و تجارتجه هر عنصردن کیری قالمشدر ، آلام مهاجرت ، مغایرت لسان و اسکان خصوصنده دوچار اولدقلری مشکلات و اسباب سائره بونی ایجاب ایتمشدر . شیمدی جمعیت کویلزده مکتب ارکشاد ایدرک و بردقت مادیه التنده بولتدیره رق کندیلرینک علم و عرفانی عناصر سائر درجه سنه ایصاله چالشمق ایستیور . بناءً علیه بوکی وظائف انسانیه و مشکله یی دوش اهما منه الممش بولنان جمعیت می نظر استحسان ایله آلفیشلامق و معاونتنه اشتراک ایتک هر عثمانلینک عهده حیمتنه دوشن بربورجددر . عثمانلیلق خصایص جلیله سندن بولنان علو جناب بونی مقتضیددر .

تعلیماتنامه مزده کوستریلان سلاحشورلق تعلیملرینک زمانی کلدیکنده عناصر سائره دلیقانلیلری دخی آرزو ایتسدکاری حالده مع الاختیار قبول ایدیلر چکلدر . ذاتاً قافقاسیه ده ایکن ارمنی و کورجی ملت محترمه سی دلیقانلیلری بزم ایله عین البسه یی اکتسا ایدرلر و بزمه برابر سلاحشورلق تعلیملری یاپارلردی .

قاردهش کی یاشاردق . بوراده ایسه ارتق یکوجود اولدیغمزدن شیمدیکی اخوتمز البته ده شیرین ، ده دلفریب شیوه لرله تجلی ایده چکلدر .

افندیلر ! هیچ برکوکل یوقدرکه فطرت ذکیه سنده کی علوی میدانه چیقارمق ایسته مسون . بهادرلق رجاک زینتیدر . جناب حق انسانی اوبله خلق بیورمشدر ، بونی ترک ایتک فضائل رجلیتدن تجرد ایتک دیمکلدر . بوندن طولانی امید ایدرزکه بومقصد علوی ده عناصر سائر دلاورلری دخی بزمه برابر اوله جقلدر . بزده کندیلرندن تجارت ، صنایع خصوصنده معاونت طلب ایده چکلر و ایشته بویه منافع و معاونت متقابله اخوتکاری ایله ترقی و تعالی ایتک املنده یز . بوتون ملل سائرته ترقیات وفیوضاتنه عطف نظر دقت اولسون ! بونلرک بر معاونت متقابله ایله وجود پذیر اولدینی درحال تجلی ایدر . ایشته بزده بوتون صمیمیت مزله عناصر عثمانیه نک اوله الاله ویره رک چالشمق لری کورمک ایسترز . بز اوله دشمنلر مزک آرزو ایتدیکی کی جهالت ایچنده هلاک اوله جق آدمار دکلز . بز یوکسله چکلر .

کرک داخل و کرک خارجاً ترقیات مزه سد چکمک استیالار ابایس طائفه سیدرکه اونلر دائماً خائب و خاسر قاله جقلدر : (الان حزب الشیطان هم الخاسرون) کرک داخل و کرک خارجاً بزم صلاح و فلاحی آرزو ایدنلر حق طائفه سیدرکه اونلر دائماً نائل صلاح و فلاح اوله جقلدر : (الان حزب الله هم المفلحون) .

باقیکز دولتمزک ، اردومزک شان و شوکتی کوندن کونه ترقی ایدیور ، دو نمانز دکزلرده طالع لری یاره رق تعلیملر اجرا ایدیور ارسلان یوره کلی یاورولریمز حرب شرقیاری سوبیلهرک وظیفه لرینی ایفایه چالشیور . دیکلیکز سزه بر دو نمان شرقیسی اوقویه می :

کیدرز جنکه دکزلرده دو کونلر یرینه ،

صالینور بایراغمز زینت دلبر یرینه ،

وطنک اوغرینه قانلر صاچارز زریرینه ،

طوتارز سوکیسی سینه ده مادریرینه

بو آنادرکه بزه درس سیاست ویردی ،

اتحاد ایله مساوات وعدالت ویردی ،

سویکز یکدیگری دیدی اخوت ویردی ،

پارلادی طالع مز کوکده کی اختر یرینه !

الاله ویردی تعالی ایچون افراد وطن ،

باش باشه ویردی ترقی ایچون اولاد وطن ،

قوشور جنکه برابر بوتون احفاد وطن ،

سویور بربرینی هپسی برادر یرینه !

طوغدی آفاقزه بونجه مفاخر بردن ،

بر وجود اولدی هان جمله عناصر بردن ،

چیقدی افلاکه قدر صیت عساکر بردن ،

اورکودور دهشتمز دشمنی عسکر یرینه !

بزکه عثمانلیرز ، شانلی دو کونلر پیارز ،

بر شاعر شهرمزنك بو معنای حاوی شو سوزلری بر ندای
هائف کبی دائماً قولالریمزی چینلاته جقدر :

« العلم قبل الشجاعة الشجعان هو اول وهی الحبل الثاني »
« فاذا اجتمعنا لنفس مرة بلغت من العلیاء کل مکان »

بوبر میدان حمیتدرکه علوجنابی مغبوط جهسان اولان بوتون
عثمانیلرک وعلی الخصوص چرکس دلاورلرینک شایان تماشا مسابقه لری
شانلی شانلی صورتلرده تصویر ایده جکدر . بوبر تجلیکاه معالیدرکه
افاقدن طلوع ایده جک مآثر ممدوحه انسانییهی اخلافه کوسترمک
ایچون الواح عالیہ ترسیم ایلیه جکدر .

افندیلر ! شیمدی همشهریلیم حقنده یازدیغ اوفق بر منظومه یی
قرآنله سوزمه ختام ویریورم :

منظومه :

بر بهادر قومدر هرکس طایر چرکساری .

شیمدی یوکسلمک دیلرلر آشته چقیدی سساری :

یرده می قالسون سورونسون اوپله عالی بر نسب

کولدیروب طورسونمی هر دم کنیدینه ناکساری .

یوکسلمک ای قوم علوی یوکسلمک قافقاسیلر !

سزده تدریس ایلک اطفاله نافع درساری

شعله فیاض عرفان ایلسون روشن بزی .

قالسون اطرافزده جهل مظلم سساری .

بو تعاوندر بوتون ملت ایدن ملتلی .

بو تعاون بو حیات آدم ایدن بیکساری .

شانلی ، شانلی ، قانی طاعزلرده قوشان اجدادکیز .

بکلیور اقدام وغیرت یاد ایدک اوکساری .

طورانک هر حاله قارشى سزده تحصیل ایلک ،

کزدیرک افکارکیزده بویله شانلی حساری !

مرد اولان ایلر اجابت بویله عالی سسلره

فهم ایدن تقدیس ایلر بویله علمی حساری

ارتق فداثیان حریته یاد جیلیمزی تقدیم ایلر برابر حر عثمانیلرک

اعتلای شان وشرقی دعاسیله ختم کلام ایدرم .

عملی علم حال حقنده

استانبول معارف مفتشریک نقطه نظری

کچن کون، یکی قبوده، مقری کوینه کیده جک تره فی بکله دیکمز صردهده،
ریاضیوندن برار قداشک وساطتیه استانبول معارف مفتشرنندن بر ذات ایلله
طانیشدق. نم التصادف، دیه بزم علم حالک چوجققلر ایچون فائده بخش اولوب

وطنک شانی ایچون قانی دوکونلر پیارز ،

وطنه جان ویررز جانلی دوکونلر پیارز .

صالدیرر عسکرمز جنکه غضنفر یرینه !

قورورز بو کیملره بو وطن مادرینی ،

مادره قارشى عدو هیچ آچامز کوزلرینی ،

یاقارز ، صوکره اونک بزده همان هریرینی ،

چونکه باروت توتر بزلره غنبر یرینه !

بارباروس نامی کزدی بو دکزلرده بوتون ،

شانلی یادی اوقونوردی او آغیزلرده بوتون

کزرز بزده اونک کزدیکی ایزلرده بوتون ،

طاشیرز مرقدینی سیندهده رهبر یرینه !

طورغود ، اوشانلی قبودان کبی بزده یشارز ،

دشمنه قارشى پیاله کبی بزده قوشارز ،

زه قورشون آتاتک حالنه البت شاشارز ،

بزکه سینه آچارز کلاهیه کلر یرینه !

آشته او ارسلان اولادلریمز دکزلرده بویله محافظه وطن ایچون

هر آن فدای جان حاضر اوله رق کمال سرور ایلله چالیشیورلر .

برده هیئت محترمه کزه بر حقیقت تاریخییهی خلاصه عرض

ایتمک ایسترم : اوده اوروپانک شمشعه دار اولان ترقیات وتکملاتی

اساس اعتبارله مدنیت اسلامیهدن اقتباس اولنش اولمیدر .

وقتیله اوروپاده بویله صنعتلردن ، مدنیتلردن اثر بیله یوق ایکن

بغدادده ، غرناطهده شمشعه پاش اولان مدنیت اسلامیه اوروپا ترقیات

حاضره سنی احضار واعداد ایلدهشدر .

اورالرده اچیلان مدارس ومکاتبه اوروپالیلر چوجققلرینی

کوندره رک مدنیت وعلوم وصنایعک فیوضات وکالاتندن استفاده

ایلمشدر ، بر حوله علم و عرفان ایلله مملکتلرینه عودت ایتمشدر ،

وبو صورته اساسات اجتماعی ومدنییهی وعلوم طبییه وطبیعییهی والحاصل

اوروپانک ترقیات حاضره سنک بوتون تمللرینی مملکتلرینه کوتورمشلدر .

حتی اعظم علمای اسلامیهدن ابن سینا ، ابن رشید ، ابن خلدون

کبی یوزلرجه ذواتک آثارینی لسانلرینه نقل وترجه ایتمشلدر .

شو بیاناتم صحائف توارینخک سطور بلیغه سنک ناطق اولدینی

غیر قابل رد وابطال برطاقم حقیقتلدر . شو افاداتمله اونی عرض

ایتمک ایستیمورم که بر طاقم بد خواهانک عثمانیلرک قابلیت اجتماعیه

ومدنییهدن محروم اولدققلری یولنده وقوعبولان بیانات واشاعاتی

کنیدیلکندن مردود ومجروحدر . زیرا سویلیدیکم وجهله بوبر حقیقت

تاریخیهدر . فقط نه چاره که او مدنیت اسلامیه شیمدی منقرض

اولمش ، اوروپالیلرک او زمانکی وضعیتی شیمدی بزا کتساب

ایتمشدر . آرتق بزده متحداً چالیشه جغز . چونکه حریت دیمک

بویله جمعیتلرک ال اله ویره رک چالیشملری دیمکدر .

خصائل علویه حماسکاریمزی علم و عرفان ایلله تجهیز ایلیه جکیز .

علم و عرفان که شجاعتک صاغ قنادیدر . بو ایکی قناد انسانی

اک یوکسمک مقاماته چیقاریر .